

Anonymizované znenie

Preklad

C-673/20 – 1

Vec C-673/20

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

9. december 2020

Vnútroštátny súd:

Tribunal judiciaire d'Auch

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

17. november 2020

Žalobkyňa:

EP

Žalovaní:

Préfet du Gers

Institut National de la Statistique et des Études Économiques

TRIBUNAL JUDICIAIRE
[omissis] **32000 AUCH** [omissis]

ROZSUDOK

[omissis]
[omissis]
[omissis]
[omissis]

MEDZI:

[omissis]

ŽALOBKYŇA:
EP

**oblasť „La Bordevieille“,
32430 THOUX,**

[omissis]
[omissis]

[omissis]
[omissis]

A
ŽALOVANÍ:

PREFET DU GERS

[omissis] **32000 AUCH,**
[omissis]

**INSTITUT NATIONAL DE LA STATISTIQUE
ET DES ETUDES ECONOMIQUES**

[omissis] **92120 MONTROUGE,**
[omissis]
[omissis]

[omissis]

KONANIE

EP je vydatá za francúzskeho občana, ale uzavretím manželstva nenadobudla francúzske občianstvo, pretože ako bývalá úradníčka Foreign Office (Ministerstvo zahraničných vecí, Veľká Británia) zložila sľub vernosti anglickej kráľovnej. EP dlhoročne žije vo Francúzsku, kde vykonáva činnosť poľnohospodára [omissis].

V nadväznosti na referendum, ktoré sa konalo v Spojenom kráľovstve 23. júna 2016, Rada Európskej únie 30. januára 2020 schválila dohodu o vystúpení Spojeného kráľovstva z Európskej únie, ktorú Európska únia a Spojené kráľovstvo uzavreli 31. januára 2020.

Článok 131 dohody o vystúpení okrem iného stanovuje, že počas prechodného obdobia majú inštitúcie Európskej únie, najmä Všeobecný súd Európskej únie a Súdny dvor Európskej únie, právomoci, ktoré im udeľuje právo Únie.

Dňa 1. februára 2020 sa podľa článku 50 ods. 3 [Zmluvy o Európskej únii] všetky Zmluvy Únie a Zmluva o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu prestali uplatňovať na Spojené kráľovstvo.

EP bola vyčiarknutá zo zoznamov voličov s účinnosťou od 1. februára 2020. Nemohla sa preto zúčastniť volieb do orgánov samosprávy obcí 15. marca 2020.

EP podala 6. októbra 2020 žiadosť o opätovný zápis do zoznamu voličov určeného pre občanov Európskej únie, ktorí nie sú francúzskymi štátnymi príslušníkmi. Starosta obce THOUX jej žiadosť 7. októbra 2020 zamietol.

EP sa preto obrátila na obecnú volebnú komisiu na základe článku L 18 volebného zákonníka.

Listom z 3. novembra 2020 bola EP informovaná, že volebná komisia sa má stretnúť až v marci 2021, teda približne 20 dní pred konaním volieb do orgánov departementov.

Keďže EP sa domnievala, že táto odpoveď implicitne potvrdzuje napadnuté odmietnutie opätovného zápisu zo strany starostu, podala 9. novembra 2020 na základe ustanovení článku L 20 volebného zákonníka na konajúci súd žalobu na účely napadnutia rozhodnutia starostu THOUX.

[omissis].

STRUČNÝ OPIS SPORU

EP navrhuje, aby súd:

- rozhodol o prerušení prebiehajúceho konania a položil Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu a platnosti (výklad článku 50 Zmluvy o Európskej únii a dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva; možnosť britských štátnych príslušníkov zachovať si právo na európske občianstvo; nerešpektovanie zásady proporcionality; porušenie práva na voľný pohyb);
- zrušil rozhodnutia zamietajúce žiadosť o zápis do zoznamu voličov THOUX, ktorú podala [omissis];

[omissis] Na podporu svojich tvrdení EP pripomína, že iný britský občan, HA, postupoval rovnako v máji 2020, aby sa mohol zúčastniť na druhom kole volieb do orgánov samosprávy svojej obce. Tribunal judiciaire de Limoges (Všeobecný súd v Limoges, Francúzsko) zamietol jeho žalobu, čo potvrdil Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko). Tieto dva sudy sa domnievali, že strata európskeho občianstva nepredstavovala neprimeraný zásah do občianskych a politických práv HA, pretože mohol hlasovať v referende o Brexite a v parlamentných voľbách, ktoré sa konali v roku 2019 v Spojenom kráľovstve.

EP pripomína, že jej situácia je iná, pretože žije vo Francúzsku už 36 rokov a na rozdiel od HA sa na ňu vzťahuje britské pravidlo nazývané „15 years rule“ (pravidlo 15 rokov), ktoré jej v súčasnosti bráni zúčastniť sa anglických volieb.

Po druhé, EP tvrdí, že európske občianstvo nemožno automaticky zrušiť, ako to vyplýva z viacerých súdnych rozhodnutí prijatých podľa článku 20 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Zásada právnej istoty navyše bráni akejkoľvek forme automatického zrušenia tak významného postavenia ako je postavenie európskeho občana. Pripustiť takúto situáciu by v prípade EP znamenalo zakázať jej akúkoľvek účasť na demokratickom procese, čo by predstavovalo neprípustné porušenie rovnosti s akýmkoľvek občanom členského štátu, porušenie jej základnej slobody, jej slobody pohybu.

Po tretie, automatická strata európskeho občianstva by pre EP predstavovala zjavné porušenie európskej zásady proporcionality.

&

Starosta obce THOUX vecne pripomenul, že súčasné právne predpisy mu neumožňovali zapísať EP do zoznamov voličov.

&

Préfet du Gers (prefekt Gers, Francúzsko) navrhuje zamietnutie všetkých žalobných návrhov EP.

Tvrdí, že ratifikácia dohody o vystúpení Európskym parlamentom a Britským parlamentom mala okamžite za následok skutočný odchod Spojeného kráľovstva z Európskej únie 31. januára 2020 o polnoci a následne pre britských štátnych príslušníkov vo Francúzsku stratu ich práva voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí a v európskych voľbách.

Článok 127 dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva totiž spresňuje, že ustanovenia Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktoré upravujú právo európskych občanov voliť a byť volený v európskych voľbách a voľbách do orgánov samosprávy obcí sa neuplatňujú na Spojené kráľovstvo počas prechodného obdobia dvoch rokov upraveného v dohode.

Brexit tak mal za následok, že 1. februára 2020 INSEE [Institut national de la statistique et des études économiques (Štátny ústav štatistiky a ekonomického výskumu, Francúzsko)] automaticky vyčiarkol britských štátnych príslušníkov z doplnkových zoznamov voličov podľa článku L16 ods. III volebného zákonníka, ktorý tomuto orgánu ukladá, aby vyčiarkol z jednotného volebného zoznamu voličov, ktorí už nemajú volebné právo.

EP nemá dvojité občianstvo a nemôže byť preto opätovne zapísaná do doplnkového zoznamu voličov obce THOUX.

ODÔVODNENIE ROZHODNUTIA

O návrhu na prerušenie konania

Z francúzskej judikatúry občianskoprávných a správnych súdov vyplýva, že zásada proporcionality má za cieľ korigovať právomoc verejných orgánov, aby boli zaručené práva a autonómia osôb a zabránilo sa zásahom, ktoré v dôsledku svojej neprimeranej alebo príliš radikálnej povahy môžu porušiť samotnú podstatu práv a slobôd.

Konkrétne, verejná moc môže obmedziť slobodu občanov iba v miere nevyhnutnej na ochranu verejných záujmov a musí prednostne zabezpečiť záruku základných práv. Opatrenie obmedzujúce práva a slobody musí byť teda zároveň vhodné alebo prispôbené, nevyhnutné a primerané.

Zásada proporcionality, zakotvená v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP), je v súčasnosti všeobecnou zásadou práva Únie uznanou v článku 5 ods. 4 Zmluvy o Európskej únii. Má rovnaký cieľ: korigovať právomoc verejných orgánov a tak zabrániť zásahom, ktoré v dôsledku svojej neprimeranej alebo radikálnej povahy môžu porušiť samotnú podstatu práv a slobôd. Táto zásada teda platí pre inštitúcie Európskej únie, ako aj členské štáty v prípade, keď uplatňujú právo.

Okrem judikatúry conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko) požiadavka proporcionality v súčasnosti preniká aj do ústavného práva, ktoré zakotvilo proporcionality na základe požiadavky nevyhnutnosti trestov upravenej článkom 8 Deklarácie práv človeka a občana.

Bez toho, aby bolo potrebné vyjadriť sa ku všetkým tvrdeniam EP, sa v prejednávanej veci zohľadní hlavne to, že EP, ktorá má bydlisko vo Francúzsku od 29. apríla 1984, ako to preukazujú dôkazy založené do spisu, už nemôže voliť v žiadnych britských voľbách kvôli britskému zákonu nazývanému „Representation of the People Act 1985“.

O tomto ustanovení britského zákona rozhodoval ESLP vo veci pána SHINDLERA 7. mája 2013, pričom dospel k záveru, že nedošlo k porušeniu článku 3 Protokolu č. 1 Dohovoru. V uvedenej veci dotknutá osoba mohla v čase rozhodnutia ESLP ešte voliť v európskych voľbách a voľbách do orgánov samosprávy obcí v roku 2013.

Situácia EP je odlišná, pretože napriek tomu, že bola zapísaná v zoznamoch voličov v departemente Isère, a potom od októbra 2000 v THOUX 32, stratila právo voliť v európskych voľbách a voľbách do orgánov samosprávy obcí v roku 2020 podľa ustanovení článku 127 dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva, ktorý spresňuje, že ustanovenia Zmluvy o fungovaní Európskej únie upravujúce právo európskych občanov voliť a právo byť volený v európskych voľbách a voľbách do orgánov samosprávy obcí sa počas prechodného obdobia dvoch rokov neuplatňujú na Spojené kráľovstvo.

EP, plnoletá osoba s právnou subjektivitou, ktorá nebola zbavená svojich práv v trestnom konaní, je teda úplne zbavená volebného práva.

Ako však pripomenul ESLP, volebné právo zďaleka nie je privilegiom, ale predstavuje právo zaručené Dohovorom (Albanese v. Taliansko, 23. marec 2006). Okrem toho obmedzenie volebného práva musí zodpovedať legitímnemu cieľu a nemožno pripustiť absolútne obmedzenie (Alajos Kiss v. Maďarsko, 20. máj 2010).

Nie je úlohou konajúceho súdu posúdiť význam a odôvodnenie dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva z Európskej únie z 31. januára 2020.

Naproti tomu konajúci súd konštatuje, že uplatňovanie ustanovení tejto dohody na danú situáciu EP, ktorá navyše nemá volebné právo v Spojenom kráľovstve, predstavuje neprimeraný zásah do jej základného volebného práva.

Návrh na začatie prejudiciálneho konania je oprávnený z formálneho hľadiska, pretože EP dodržala lehotu na napadnutie implicitného rozhodnutia o zamietnutí zápisu do zoznamov voličov.

Návrh na začatie prejudiciálneho konania je oprávnený z vecného hľadiska, pretože:

- spor patrí do pôsobnosti práva Únie a nie je ani fiktívny, ani umelo vyvolaný;
- otázka je nová, pretože v základnom konaní, ani v prejudiciálnom konaní nebolo predtým určené, že napadnuté európske akty sú v súlade s právom Únie;
- odôvodnenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania bolo skutkovo a právne opísané;
- vnútroštátne ustanovenia, ktoré môže ovplyvniť prejudiciálna otázka, sú: rozhodnutie, ktoré prijal INSTITUT NATIONAL DE LA STATISTIQUE ET DES ETUDES ECONOMIQUES o vyčiarknutí EP z francúzskych zoznamov voličov s účinnosťou od 1. februára 2020, ako aj rozhodnutie starostu THOUX 32430 zo 7. októbra 2020 zamietajúce zápis EP do zoznamu voličov jeho obce;

Súd teda vyhovie návrhu na prerušenie konania a prejednávajúca vec bude predmetom prejudiciálnych otázok týkajúcich sa výkladu a platnosti na Súdnom dvore Európskej únie ako bude vysvetlené ďalej, pričom nie je potrebné využiť skrátené konanie.

[omissis] Z TÝCHTO DÔVODOV

Súd verejne, kontradiktórnym rozsudkom a v poslednom stupni,

Nariaďuje prerušenie konania o všetkých návrhoch, ktoré podala EP,

[omissis] **Kladie** Súdnemu dvoru Európskej únie tieto otázky:

1. Majú sa článok 50 Zmluvy o Európskej únii a dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva z Európskej únie vykladať tak, že rušia európske občianstvo britských štátnych príslušníkov, ktorí pred koncom prechodného obdobia vykonávali svoje právo na voľný pohyb a slobodu usadiť sa na území iného členského štátu, najmä tých, ktorí bývajú na území iného členského štátu už viac ako pätnásť rokov a vzťahuje sa na nich britský zákon nazývaný „15 year rule“, čo ich tak zbavuje akéhokoľvek volebného práva?

2. V prípade kladnej odpovede, treba na spojenie článkov 2, 3, 10, 12 a 127 dohody o vystúpení, bodu 6 jej preambuly a článkov 18, 20 a 21 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, hľadiť tak, že povoľuje týmto britským štátnym príslušníkom, aby si zachovali bez výnimky právo na európske občianstvo, ktoré mali pred vystúpením ich krajiny z Európskej únie?

3. V prípade zápornej odpovede na druhú otázku, nie je dohoda o vystúpení čiastočne neplatná v rozsahu, v akom porušuje zásady tvoriace identitu Európskej únie, a najmä články 18, 20 a 21 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ako aj články 39 a [40] Charty základných práv Európskej únie, a nerešpektuje zásadu proporcionality, pretože neobsahuje ustanovenie, ktoré by im umožňovalo zachovať si tieto práva bez výnimky?

4. V každom prípade nie je článok 127 ods. 1 písm. b) dohody o vystúpení čiastočne neplatný v rozsahu, v akom porušuje články 18, 20 a 21 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ale aj články 39 a 40 Charty základných práv Európskej únie, pretože zbavuje občanov Únie, ktorí vykonávali svoje právo na voľný pohyb a slobodu usadiť sa v Spojenom kráľovstve, práva voliť a byť volený vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v tejto krajine, a v prípade, že Všeobecný súd a Súdny dvor zdieľajú ten istý výklad týchto článkov ako francúzska Štátna rada, vzťahuje sa toto porušenie na štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva, ktorí vykonávali svoje právo na voľný pohyb a svoju slobodu usadiť sa na území iného členského štátu už viac ako 15 rokov a na ktorých sa vzťahuje britský zákon nazývaný „15 year rule“, čo ich takto zbavuje akéhokoľvek volebného práva?

[omissis]